

ชื่อเรื่อง	ความสำเร็จของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวอินทรีย์ในภาคเหนือตอนบน ของประเทศไทย
ชื่อผู้เขียน	นายประกิตต์ โกะสูงเนิน
ชื่อปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	อาจารย์ ดร.ประเจต อำนาง

บทคัดย่อ

การศึกษาความสำเร็จของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวอินทรีย์ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความสำเร็จของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวอินทรีย์ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวอินทรีย์ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย 3) เพื่อค้นหาแนวทางการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวอินทรีย์ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ดำเนินการในพื้นที่ 8 จังหวัด ประกอบด้วย แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง พะเยา แพร่ และน่าน สุ่มเก็บข้อมูลจากเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์จากกรมการข้าว ในปี พ.ศ. 2556 จำนวน 158 ราย พบว่า เกษตรกรที่สำเร็จในการผลิตข้าวอินทรีย์ มีจำนวน 80 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.37 และเกษตรกรที่ไม่สำเร็จในการผลิตข้าวอินทรีย์ จำนวน 78 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.63

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จของเกษตรกร ได้แก่ การศึกษา ประสบการณ์ในการผลิตข้าวอินทรีย์ จำนวนเงินทุน ความรู้ การได้รับข่าวสาร การได้รับการฝึกอบรม แรงจูงใจด้านราคา มีการตลาด ความต้องการไว้บริโภคในครัวเรือน ความต้องการให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคมีสุขภาพดี การมีความรู้เรื่องการผลิตข้าวอินทรีย์ การได้รับการฝึกอบรมด้านข้าวอินทรีย์อย่างสม่ำเสมอ การจัดการความรู้อย่างต่อเนื่อง มีผู้รู้หรือผู้ให้คำแนะนำในชุมชน มีหน่วยงานส่งเสริมให้กับเกษตรกร การสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากหน่วยงานต่างๆ การเลือกพันธุ์ข้าวที่ต้านทานต่อโรค แมลง และศัตรูพืช การเลือกพันธุ์ข้าวที่ตลาดมีความต้องการสูง สภาพแวดล้อมรอบๆแปลงปลูก และแปลงปลูกมีความเหมาะสม การมีที่ดินเป็นของตนเอง การปลูกพืชสลับกับการปลูกข้าว การปลูกและไถกลบพืชปุ๋ยสด การผลิตสารกำจัดแมลง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม การมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนการผลิตข้าวอินทรีย์ของชุมชน การมีส่วนร่วมในระบบการบริหารจัดการภายในกลุ่มผู้ผลิตข้าวอินทรีย์ และระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพดี

แนวทางการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวอินทรีย์ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ได้แก่ การเพิ่มการศึกษา เพิ่มประสบการณ์ในการผลิตข้าวอินทรีย์ การให้

ความรู้ การส่งข่าวสาร และการฝึกอบรมด้านการผลิตข้าวอินทรีย์ กำหนดราคา รับซื้อที่มีราคาดี จัดระบบการตลาดข้าวอินทรีย์ ความต้องการข้าวอินทรีย์ไว้บริโภคในครัวเรือน ความต้องการให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคมีสุขภาพดี การมีความรู้เรื่องการผลิตข้าวอินทรีย์ การจัดการฝึกอบรม และจัดกระบวนการจัดการความรู้อย่างต่อเนื่อง การมีผู้รู้หรือผู้ให้คำแนะนำในชุมชน มีหน่วยงานส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยการผลิต การคัดเลือกพันธุ์ข้าวที่ตลาดมีความต้องการสูง ด้านทานต่อโรค แมลง ศัตรูพืช สภาพแปลงปลูก และสภาพแวดล้อมรอบๆ แปลงปลูกมีความเหมาะสม การมีที่ดินเป็นของตนเอง การปลูกพืชชนิดอื่นๆ สลับกับการปลูกข้าวอินทรีย์ การปลูกและไถกลบพืชปุ๋ยสดลงในดิน การผลิตสารกำจัดแมลงไว้ใช้เอง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ การวางแผน การบริหารจัดการภายในกลุ่ม และการมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพดี

คำสำคัญ: เกษตรอินทรีย์ ข้าวอินทรีย์ ความสำเร็จของเกษตรกร

Title	Success of Organic Rice Farmers in Upper Northern Thailand
Author	Mr. Prakit Kohsungnoen
Degree of	Doctor of Philosophy in Administrative Science
Advisory Committee Chairperson	Dr. Prajate Amnaj

ABSTRACT

The objectives of this study were to : 1) investigate the success of organic rice farmers in upper northern Thailand; 2) analyze factors affecting the success of organic rice farmers in upper northern Thailand; and 3) find a guideline for developing management practices to enhance the efficiency of organic rice farmers in upper northern Thailand. This research was conducted in 8 provinces which included Mae Hong Son, Chiang Mai, Chiang Rai, Lamphun, Lampang, Payao, Phrae, and Nan. Data were randomly collected from 158 organic rice farmers certified by Rice Department of Thailand. It was found that there were 80 farmers who were successful in producing organic rice (50.37%) and 78 unsuccessful organic rice farmers (49.63%).

Factors affecting the success of farmers included educational attainment, experience in producing organic rice, finance, knowledge and information, training, price incentives, marketing, needs of household consumption, health of manufacturers and consumers, knowledge on organic rice production, organic rice production training, continuous knowledge management, community expert advice, agricultural extension agencies, agricultural inputs, support from various agencies, selecting rice varieties that resisted to major diseases and insects, selecting rice varieties with high demand, surroundings of the planting fields, suitable planting fields, crops grown after rice, plowing and planting green manure crops, pesticide producing, group activities participation, participation in planning process of community organic rice producing, participation in management system within the organic rice farmers, and efficient management system.

Management practices for enhancing the efficiency of organic rice farmers in upper northern Thailand were proposed as followed: promoting education, enhancing

experience in organic rice production, extension of knowledge and information, organic rice production training, pricing, developing organic rice marketing system, health of manufacturers and consumers, knowledge on organic rice production, organic rice production training, continuous knowledge management, community expert advice, agricultural extension agencies, agricultural inputs support from various agencies, selecting rice varieties that resisted to major diseases and insects, suitable surroundings of the planting fields, crops grown after rice, plowing and planting green manure crops, pesticide producing, participation in group planning and management, as well as efficient management system.

Keywords: organic agriculture, organic rice, success of farmers